

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Lvdovici Venegas ... Mariale beatissimae virginis variis
conceptibus moralibus illustratum**

Venegas, Luis

Friburgi Brisgoiae, 1624

In praesentatione beatissimae Mariae virginis

[urn:nbn:de:bsz:31-160454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160454)

IN PRAESENTATIONE

BEATISSIMAE MARIAE
VIRGINIS.

Sermo primus.

Pro salutatione Angelica.

Conuenimus hodie, cha-
tissimi filij, in hac sacra-
tissima praesentationis
die, vt in terris celebremus,
& honoremus illam sanctissimam & excellentissimam creaturam, quae gloria est, deus & ornamentum caelorum, vt laudibus extollamus, quam tota Ecclesia triumphans sine intermissione laudat, & benedicit, vt gratiam & peculiaria beneficia postulemus & impetremus ab illa, quae mater gratiae & misericordiae existit. Impossibile erit hodie illius laudes demissa & tenui voce proclamare, cum materia & subiectum nostrae praedicationis altissimum & supremum sit, oportebit planè vocè & ingenij nervos cõtendere, neq; audere de tam sublimi materia vel vnũ verbũ proferre, si ad id Ecclesia non invitaret his verbis, *Egredimini & videte*

filiam sion, quã laudat astra matutina.
Si ergo astra & Spiritus Angelici lætissima & incũdissima gloriae praecordia decantant, si Sol & Luna illius pulchritudine contemplantes, herent, & stupent, tarpe & iniustũ erit, si nos illius filij & ab ea lactati & nutriti, vt muti taceamus, sed saltim balbutiendo illius laudes decantemus, ad quod digne praestandum postulemus gratiam Spiritus Diuini dicentes. *A ve Maria.*

De qua natus est Iesus,
qui vocatur Christus. Matth.

cap. I.

Celebrat nostra mater Ecclesia praesentationem Beatissimae virginis, illam sanè diem cum sancti illius parentes, eã iam ad aunos discretionis peruentam in templũ introduxerũt ut dõino, cuius mater & sponsa futura erat, dicarent. *Diu Anna & Ioachim*

L

Ioachim

Ioachim sanctissima societate conuixerant, licet ultimo iam tempore cum marore & tristitia vitam degerent, filiorum enim absentia, quæ olim turpis & ignominiosa erat, illos tristes reddiderat; sed cum adhuc illorum spes non esset profus emortua, antiquam Samuelis matrem, Annam etiam nuncupatam, memoria tenentes, quæ post mæstâ & prolixam sterilitatem, post continua vota, orationes & crebriora ieiunia sanctissimum Samuelem diuino munere concepit. Orationes etiam, votis & ieiunijs roboratas & promissis stabilitas domino obtulerunt, vt ab ignominia liberi fructum benedictionis obtinerent, quem si diuino beneficio acciperent, domino consecrandum firmiter promiserunt, & cum illorum sanctitas, devotio & fides longius fidem parentum Samuelis superaret, benedictionis fructus præstantior & excellentior fuit; Mariam enim sanctissimam, in filiâ, ieiunijs & orationibus partem acceperunt: Et quemadmodum parentes Samuelis eum statim in tenera ætate ad obsequia templi domino, perpetuò obtulerunt, ita felicissimus Ioachim & Anna sacratissimam virginem in tenera ætate, cum tertium annum ageret in templo præsentarunt, perpetuò domino consecrantes, in hoc fideliter sua vota ex corde Deo promissa reddentes. Sanctus Germanus Episcopus Constantinopolitanus affirmat, magnam fuisse celebri-

tatem, & lætitiæ signa iucundissima, cum Beatiss. Virgo fuit in templo præsentata, & ita sanctissimam Annam sacerdoti Zachariæ (qui postea fuit pater baptista) sic loquentem introducit, Reddo domino vota mea, quæ distinxerunt labia mea, quod verbis promissi re ipsa exequor, idèd hos virginum honestissimos choros, quos intueris, luminaria manibus gestantes collegi, sacerdotes & cognatos convocavi, & sic illos affata sum. Congratulamini mihi, quia mater & genitrix extiti huius puellæ, quam sole pulchriorem intuemini, vt illam offeram non terreno regi, sed cœlesti omnium regum regi, & Imperatorum supremo monarchæ templum accessi. Iosephus lib. 6. de bello Iudaico cap. 6, affirmat, quòd à muro, vbi femina Deo dicatæ, morabantur vsque ad maiorem portam templi, quindecim gradus, iuxta numerum quindecim psalmodorum gradualium extructi erant. Sanctissimi ergo Beatiss. virginis parentes, eam in primo gradu sanctiss. puellæ manus tenentes constituerunt, vbi (ut refertur in libro de nativitate & ortu Virginis qui extat inter opera Sancti Hyeronimi) eam vestibus quibus in via vsa fuerat, exuerunt, & alijs mundioribus & honestioribus induerunt, quod cum factum fuisset, statim puella sacratissima, *Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarum, in loco quem posuit. psal. 83.* Proprijs viribus innixa, & sola sine alteri-

us adiutorio, gratiosè & miro quodam lepore reliquos gradus conscendit, quod magnam admirationem conspicientibus causavit, vbi ætatem teneram occultans, ascensu tam celeri futuræ sanctitatis & excellentiæ manifesta indicia præbuit. Sanctus Germanus censet habitationem huius purissimæ puellæ non comunem cellulam fuisse ad normam earum, quæ virgines illæ quæ templo dicantur, vti solebāt, sed ipsius habitationem in sancta sanctorum, quod solus summus sacerdos semel tantum in anno ingredi ac visitare poterat, sitam fuisse; hoc verissimum esse affirmat S. Archiepiscopus, & in testimonium proponit; vt excellentiæ Mariæ supra cæteras mulieres & virgines manifestet, idè affirmat Evodius successor S. Petri in sede Antiochena, & Nicophorus calixtus; quare existimo hinc non opinandum, sed istam doctrinam tanquam traditionem Apostolicam habendam esse. Quod si quis nobis obijciat, quòd in sancta sanctorum solus summus Sacerdos ingrediebatur. Respondendum est, summum sacerdotem intrasse ex proprio suo iure & lege, singulari tamen privilegio, idè etiam Beatiss. virgini propter illius excellentem sanctitatem & eximias virtutes, quibus divino quasi fulgore micabat, & mirabiliter splendebat, concesso est; quod etiã privilegium (ut scribit S. Hieronimus) & legitur lectionibus breviarij Romani, concess-

sum est Beatiss. Iacobo Apostolo fratri domini; si ergo hæc peculiaris prærogatiua Apostolo concessa fuit, quare non etiam Mariæ sacratissimæ, cuius mirandæ virtutes tantum splendebant, vt alia secunda arca, & multò planè dignior & sanctior appareret? Sed quidquid de hoc sit, Sancta Aña & Sanctus Ioachim sacratissimam puellam Deo iam dicatam, in templo sancto Hierusalem reliquerunt, & cum iam vndecimum annum ageret, Deo disponente S. S. Parentes è vivis excesserunt, ut apertè manifestaretur, non indigere parentibus in terra, quæ ex solo Dei nutu & voluntate pendebat, & sub solâ illius umbra & protectione victitabat. Ibi vndecim annis cõmorata est, quos sanctissimis contemplationibus, totius sanctitatis ac virtutum peregrinis & exquisitis exercitijs vitam angelicam degens consumpsit, idèd sacerdotes tanquam rem divinam eam aspiciebant. Et sanctus Hieronimus, S. Bonaventura, S. Gregorius affirmant, quòd cœlestes Spiritus tanquam propriæ reginæ inseruebant, & humillimè famulantes cibum & necessaria ministrabant; Gravissimi etiam & sanctissimi Doctores testantur, hinc sacratissimam puellam adventum Dei in mundum tam enixè & instanter, ferventissimis suspirijs & orationibus tantâ charitate inflammatis postulasse, vt si adventus Dei in mundum mereri possit, illum suspiria & orationes Mariæ sanctissimæ mere-

rentur. &c. Perpendamus modò charissimi filij magnitudinè & præstantiam sacrificij & oblationis, quæ Deo fit in præsentatione Mariæ sanctissimæ, vt sic intelligatis, quàm grata, & accepta coram Deo hodierna oblatio & sacrificium extiterit. Et in primis hæc sacratissima puella tanquam Dei ancilla & famula templum ingressa est, cuius titulo ita gloriatur, & tantum æstimat, vt etiam, post Reginæ cœlorum & matris Dei supremam dignitatem iam adeptam, post illius conceptionem se ancillam domini appellet. *Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum Luc. 1.* Cognoscebat optimè, quæ & quanta sit gloria & dignitas servorum Dei, *servire Deo, regnare est.* Non sanè apparenter, sed verè, nam servi domini reges sunt superni, & potentissimi principes, ac legitimi regni cœlorum hæredes, quòd si Rex aliquis temporalis Deo non seruiat & famuletur, non Rex sed servus abiectissimus vocandus est. *Omnis qui facit peccatum, servus est peccati. Ioann. 8.* Dei tamen servus verè & cum omni eminentia Rex est, & isto titulo honorandus. In cuius confirmationem licet plura sacræ scripturæ loca adducere possem, vnum tantum proferam ex 4. lib. Regum cap. 2. qui hanc rem accuratè confirmat. Rex Ochozias misit Capitaneum quendam, quinquaginta stipatum militibus, vt ex parte sua Heliam Prophetam ad se vocaret, qui sic prophetam

alloquutus est. *Homo Dei, Rex præcepit, vt descendas. Quibus à sancto Propheta (qui tunc supra collem sedebat) auditis, inurbanitatem Capitanei animadvertens, & illius insolentiæ iustè commotus, eò quòd titulum hominis servi Dei quasi per irrisionem vsurpâset, sic affatus est. Si homo Dei sum, descendat ignis de cælo & devoret te, & quinquaginta tuos, ac si illi apertè diceret: Vt scias, qua veneratiõe, & respectu servi Dei tractandi ac venerandi sint, qua animi demissione illis loquendum sit, propter tuam inurbanitatem, & quia cum despectu titulum servorum Dei vsurpâsti, non impunitus abibis, igne enim cœlesti simul cum tuis concremâdus & in favillam & cinerem, redigendus es. Si homo Dei sum, descendat &c.* Quæ cum ad aures Regis pervenissent, alium insolentiorum ad Prophetam misit, qui alijs quinquaginta militibus comitatus, elato spiritu voluntatem regis indicavit. *Homo Dei, Rex præcepit &c.* Sed Prophetæ superbo regis capitaneo idem atque præcedenti responsum dedit. *Si homo Dei sum, descendat ignis de cælo.* Mirabile sanè dictu, statim cœli obtemperârunt, & omnes cœlestis ignis devoravit & consumpsit, vt clarè perspiciatur, Dei servos maiori iure quàm terrenos Reges, principes & veros reges existimandos esse. Tandem tertium remisit capitaneum, qui totis artibus contremiscens, vix præ timore vnum vel alterum verbum proferte

audēbat, flexit tamen genibus, summa vrbānitate, humili voce & stilo vsus, voluntatem sui regis S. Prophetę proposuit. Tunc subitō Angelus de cælo elapsus, Prophetam Heliam hortatus est, vt humilem illum, honestum, & vrbānum capitaneum sine timore sequeretur, & coram rege cōpareret. Vbi clarē & manifestē comprobatur seruatorum Dei excellentia & amplitudo, longē superans regum & imperatorū altitudinē & sublimem dignitatem, quæcunque illa sit. Dignitas seruatorum Dei & illorum maiestas est planē cœlestis quædam beatitudo & gloria inæstimabilis, cui nulla humana gloria comparari potest. Hæc sine dubio causa est, quare à tempore S. Gregorij magni vsque ad nostra tempora, summi pontifices serui seruatorum Dei nuncupantur, & in suis rescriptis, & bullis hunc sibi titulum adscribant; Ratio præclara est ex dictis, nullus enim titulus isto honoratior & excellentior excogitari potest. Neq; Imperatorius aut Regius titulus cum illo conferri potest, quia huic solū temporalia præmia, illi tamen non temporanea, sed æterna, vt potē regnum cæleste, & gloria Diuina sine fine duratura correspondēt. Hinc nullum aliū excellentiorem titulum, neque Deo magis gloriosum illi attributum inuenimus, titulo Domini seruatorum Dei, vt ipse dicit: *seruus meus es tu Israel, quia in te gloriabor.* per *Isa. Cap. 49.* Si ergo Deus in suis

seruis gloriatur, quis non dicet dignitatem seruatorum Dei maximā esse, & seruire Deo ingentem omnium diuitiarum thesaurum includere? quod si hoc de quocunque sancto verificatur, potiori iure de Maria sanctiss. in qua fuit totius sanctitatis acervus & cumulus, verificandum est. Perpendamus modō huius Diuinæ oblationis in conspectu Dei pretium & æstimationem. Fuit planē diuinis oculis gratissima & acceptissima oblatio, quam sanctissimi parentes Deo hodierna die præsentantes & offerentes, munus præstantissimū & maximum totius vniversi ei præsentarunt. Refert Genebrardus lib. 2. suæ Chronologiæ, Antiochum misisse in templum sanctum Hierusalem taurum pulcherrimū, cuius cornua non deaurata solū, sed purissimo auro circumvestita erant, vestes illius & coopertorium coccineum totum, & varijs gemis, margaritis & lapidibus magni pretij & æstimationis distinctum visebatur, multa etiam vasa aurea & argentea obtulit, pretiosissimis & nobilissimis odoribus referta, præclarum sanē sacrificium, & forsitan nullum illustrius ad illa vsque tempora in templo fuerat præsentatum; Sed si illud sacrificium cum nostro hodierno conferatur, nullius planē momenti & æstimationis fuit, quia hîc non taurus purpurâ indutus & margaritis exornatus offertur, sed Virgo quædam in valore & æstimatione supremos

mos spiritus Angelicos longissimè superans, cuius vel minimus ornatus omnibus margaritis & gemmis orientalibus pretiosior est, vt scriptum est. *Omnis lapis pretiosus operimentum tuum. Eccles. 28.* Et spiritu prophetico id etiam longè ante prædixerat Propheta Regius, sic dicens. *Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. ps. 44.* Deinde taurus ille, quem Antiochus obtulit, solū exterius alienis divitijs, & indūentis pretiosis tegebatur, interius verò vt brutum animal propria supellectili exornari non poterat. Quis tamen, etiam si Angelico polleat ingenio & faciendā divitias Mariæ sanctissimæ, gratiæ amplissimos thesauros, quibus à Spiritu Diuino eius anima sanctissima locupletata est, saltim ex parte enarrare poterit? *Omnis gloria eius filia regis abintus, in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus. psal. 44.* Perpendenda sunt illa verba, *Omnis gloria eius abintus.* Vbi Propheta sanctus illius gratiam in anima residentem gloriam eius appellat, quia est mira quædam & amplissima participatio diuinæ naturæ, secundum totam plenitudinem esse diuini Oditissima & opulentissima oblatio! in qua Virgo quæ dampulcherrima offertur, uniuerso grege & ovili, quod Deo immolatur, multò pretiosior & excellentior, diuinū sanè holocaustum Deo gratissimum, & acceptissimum. Olim, vt refertur cap. 10. num. à Deo

præcipiebatur, vt sibi cum holocausti sacrificiū offerrebat, tubæ canerent, & tubicines in signum lætitiæ & exultationis suis musicis instrumentis luderēt. *Canetis tubis super holocaustis.* Si holocausta olim in sacrificium oblata concentum & tubarum sonitum in signum lætitiæ postulabant, quem quæso Angelorum concentum, & cælestem musicam & harmoniam præfens Mariæ sanctissimæ holocaustum postulabit? Accedit deinde, vt altius repetāus, & magis explicemus, quàm gratum & acceptum Deo fuerit hoc sacrificium, promptissima voluntas, quæ Deo offertur & præsentatur, vt enim testatur S. Greg. 22. lib. moralium cap. 12. *Omne quod datur ex mente dantis pensatur.* Inde suum valorem & æstimationem desumit. Hodie ergo Beatissima virgo vna secum proprium amorem & voluntatem, quæ acceptissimum sacrificium est, Diuinæ Maiestati præsentavit. Semper summus præpotensque dominus iuxta maiorem notitiam debitorum, quibus creaturæ suo creatori tenebantur, nova & maioris pretij sacrificia postulavit, & sic postquam Noe & eius filios ab aquarum inundatione & diluuiō liberavit, odorifera aromata, thus, & incensum postulavit, quibus in sacrificium oblati placabatur; postquam verò filios Israel à dura Ægyptiorum servitute per sanguinem agni liberavit, sanguinem animalium in sacrificium postulavit. Modò tempo-

re gratiæ, postquam sui filij pretiosissimo sanguine redempti & à dura dæmonis seruitute liberati sumus, nostrum amorem & voluntatem in sacrificium exposcit, quia nihil in toto vniuerso reperietur præter cor & voluntatem humanam (quâ nihil pretiosius est) quoddam Deo in tanti & tam supremi beneficij compensationem præsentari posset, neque enim libertas, vita, honor aut diuitiæ congruentia sacrificia sunt, ad tanti & tam supremi beneficij compensationem, cor amore nostro inflammatum exposcit dominus, hoc appetit, & ex imo pectore concupiscit, illud ergo hodierna die, simul cum propriâ personâ Sanctissima Virgo Deo offert & consecrat, vt sic holocaustum ex omni parte sit illi gratum & acceptum. Hæc sanè sunt holocausta, quæ à Sancto Propheta medullata vocantur, hoc est medullis & pinguedine referta, tales erant agni, quos sanctus Abel Deo in sacrificium offerebat, vt testatur, *s. Scrip. Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum. Genes. 4.* Horum holocaustorum adeps & pinguedo, voluntas planè erat & amor, quo Deo offerebantur, & ided dicit scriptura respexisse dominum ad Abel & ad munera eius, quia pinguis & accepta erant, propter amorem & voluntatem offerentis. Rupertus ad nostrum propositum sic dicit. Si ad Abel & ad munera eius sereno & hilari vultu respexit dominus, quâ iucunditate

animi, quibus oculis hanc sacratissimam oblationem, quam hodie Maria sanctissima illi offert de excelso solio gloriæ suæ respiciet? Fuit etiam hæc præsentatio Deo suavissima, & eius voluntati acceptissima; quia hodierna die templum ingressa est illa purissima & sanctissima Virgo, quam in templum suæ humanitatis ante creationem mundi elegerat & avidissimè expectauerat. *Lignum vite desiderium veniens*, dixit sapiens. *proverb. 13.* & in eodem cap. *Desiderium si completur, delectat animam*, ac si apertius diceret. Cùm desiderium aliquod impletur, non desiderium, sed arbor vitæ quæ delectat & recreat animum, censendum est. Non est in Deo, charissimi filii, formale desiderium, quia hoc imperfectionem, vtpote inquietudinem animi inportat, reperitur tamen desiderium eminens, & quidquid boni in desiderio reperiri potest, & quidè Propheta ita de Deo loquitur, ac si in illo avidissima desideria in veniri possent, vt constat ex Propheta Esdras, apud quem inveni sequentia verba ad nostrum propositum spectantia, quæ notatu dignissima sunt, *si eum desideraveris, vt nostri miseraris, tunc misericors vocaberis. 4. Esdra 8.* Notate ad huius intelligentiam. Tunc Deum voluisse & desiderasse misericordem esse, cùm fieri homo concupivit, ad cuius desiderij & voluntatis impletionem, de virgine nasci decrevit, quia talis partus Deum de-

cebat, & talis habitatio pro tanto domino paranda erat; Hæc est Maria sanctissima quæ tantâ virtutum luce & splendore, tanta puritate & excellentia constructa est, vt omnes eam conspicientes statim dicerent. *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus. Apoc. 21.* Quod à Deo in ipsorum bonum & vtilitatem ædificatum est, pro tanto rege tam præclara domus, pro tali sponso talis thalamus, & pro tali filio talis mater futura erat, & pro tali passere talis nidus extruendus erat. *Etenim passer invenit sibi domum. psal. 83.* Miranda & notanda planè est vigilantia & cura, quam avicula adhibet inquirendo locum pro suis pullis nutriendis & procreandis, quia non quacunque arbore contenta est, sed magis absconditam & folijs ac ramis virentibus coopertam, in sui domicilium & habitationem eligit. hanc garrita suavißimo in possessionem accipit, deinde nidum supra ramos sibi commodiores mirabili extruit artificio; nam rostrello fortiores ramos superponit, deinde plumas mendicat, vel si istæ defint, proprias superponit, vt sic culcitram conficiens, mollem lectulum suis creaturis conficiat. Si Deus sic aviculis providet, vt nidum sibi convenientem habeant, quam sedem, quem locum proprio filio, tot delitiis assueti, sibi ab æternitate in proprio sinu coevo, in hoc vniuersi nemore paravit? sine dubio summus præpotensque dominus virentes

ramos, fructiferas arbores, cedros, palmas, cupressos conquisivit, ut ex contextu Evangelij constat. Vbi Saræ, Rebecca, Racheles connumerantur. *Et subvertentur condensa saltus eius ferro, & ligna cum excelsis cadent. Esaiæ 10.* Omnia subvertit nemora, saltus perlustravit, quoadvsque arborem vitæ, iuxta mensuram sui desiderij reperiit, quâ illius animus & cor mirabili voluptate teneretur, & hoc indicant illa verba sapientis. *Lignum vitæ desiderium veniens, si compleatur delectat animam. proverb. 13.* Hodierna enim die sanctiss. Maria tẽplum ingressa & presentata, quam antea summo desiderio concupierat, modò iam illius desiderio impleto delectatur animus, mirabili suavitate afficitur, & recreatur. Aliud etiam huius divinæ oblationis valorem auget & extollit, quodd videlicet in hac die, prima suæ vitæ exordia & annos, atque suæ ætatis magis florentes & virentes fructus, cum plena propriæ voluntatis resignatione Deo dicaverit, voto perpetuo castitatis emisso, se totam Deo devovens & consecrans; Ac planè huius obsequij & seruitij gratitudinem in altum erigit ipsa pueritia & infantia, quæ sic peculiarissimè providente natura, omnibus grata & iucunda est, vt pote quæ externo favore & auxilio magis indiget, idèo humano pectori miram quandam propensionem & nativum affectum erga infantes, auctor naturæ certo quodam pon-

pondere impressit. Et si rationem huius investigare velimus, existimo ipsam innocentiam, quam illa tenera ætas secum fert, huius rei causam adhiberi posse, quæ virtus & quia ex se grata & amabilis est, & quia in mundo rara, magni pretij & æstimationis est; ideo pueri, dum pueritia durat, antequam cum ætate malitia accrescat, omnibus naturaliter grati & iucundi sunt, neque pectora ita dura & rigentia reperiuntur, quæ erga illos nativo quodam pondere & vi non ferantur. Quod si hæc vera sunt de comunibus pueris & infantibus sermonem facientes, quid dices? quid senties de tenera nostra infantula Beatissima Maria, quæ ipsam innocentiam ex maternis visceribus simul cum immensa quadam gratia secum duxit? Cuius quæso animum, mentem & cor, vi quadam & impresso impetu non alliciet? Sanctus Ioannes Chryl. in quadam homilia, quam ad populum Antiochenum scripsit, ubi perpendit quanti apud Deum habeatur innocentia vitæ, ingeniosè & piè notavit, quod, cum olim Deus suum populum graviter affligebat, & gravi manu corripiebat, & Prophetis defuerant iusti, qui Dei animû pacatum & tranquillû redderent, pueros, & bruta animantia Deo proponebant, ut innocentia, quæ in pueris simul cum tenera ætate conservatur, & in brutis per carentiam rationis & libertatis, apud Deum causas & patrocinium ageret. Hoc motivo Rex Ninivitarum

ductus fuit, cum præcepit ne bestiarum pabulû daretur, nec infantes lactarentur, ut sic puerorû lachrimis, & brutorum fremitu, longè sententia Ninivitis promulgata, aliquomodo laxaretur. Hoc ergo valorè huius factificij extollit, licet enim alia præstantiora pignora, quæ ipsam amabilissimam redderent, sanctiss. virgini nõ deessent, nunquã tamen innocentia defuisset, qualis in nulla pura creatura reperiri posset. Tandem ut concionem nostram concludamus, alia consultò missa facientes, quæ hanc oblationem ditant, & eam divino conspectui gratissimam reddunt, hoc unum non omitam, ipsam fuisse primum exemplar, cui institutio sacra clausuræ monialium innititur, & tanquã fundamento firmissimo fulcitur. Hinc tanquam ad sacram anchoram omnes Dei charissimæ & dilectissimæ sponsæ cõfugiunt, quæ vestigia Beatissimæ virginis sequentes, vitam contemplationibus & exquisitis pænitentijis deditam agentes, invidiæ ansam (si sic loqui licet) Angelicis spiritibus præbent. Neque possibile erat quin tale exemplum tam præclarum, ac planè divinum minus efficax foret, principia enim vitæ tam miranda, Virginum florem & vniuersi pulchritudinem ad se attrahere debebant. Quod mentis oculis contemplatus propheta David, stupens & admirans aiebat. *Adducentur Regi Virgines post eam. psal. 44. ac si diceret. Innumerabilis virginum multitudo*

M

tudo

tudo Beatissimam virginem sequetur, infinita ferè extruentur monasteria, vbi sanctissimæ virgines spretis huius mundi delitijs, pompa & apparatus seculari, divitijs caducis & perituris, admirando vitæ ac sanctitatis exemplo parentibus & vniuersa familia relictis conuenient. Qui primitus rem aliquam invenerunt, & magnarum rerum initia & fundamenta iecerunt, isti sanè maiori gloriâ potiti sunt, quâ illi qui eadem ad vltimam perfectionem perduxerunt, ideo qui prima civitatum fundamenta iecere, & qui magnæ alicuius familiæ capita extiterunt, maius & illustrius nomen sibi compararunt: sic religionum fundatores primi, illustres & celebres habentur. Olim cum populus Israel iuxta mare rubrum castra metatus esset, statim atque contra se vniuersam Pharaonis potentiam adventantem conspexit, filij Israel clamoribus concitatis, magno timore concuti cæperunt, & quasi mortui & exanimes defecerunt, Moyses tamen illorum animos excitavit, vt pharaonis potentiam confringerent & ad nihilum redigerent; quia virga percutiens aquas viam securissimam divisis aquis aperuit, adhuc tamen timuerunt filij Israel, nec audebant viam illam, quâ nunquam pedibus calcarent, aggredi, & novum illud iter conficere, quoadvsque Aminadab Princeps tribus Iudæ, suis curribus & equitibus primus illam viam aggediens, omnium excitavit

animos, fide omnium corda roborans, vt suo exemplo confirmati sua vestigia sequeretur, & sibi firmissime persuaderent, eundem, qui miraculosè maris aquas diviserat, posse etiam sic divisas conservare & detinere, quovsque filij Israel ex alia maris parte consisterent. Itaque Aminadab primus in fide inter filios Israel, sui animi robora & inaudita fortitudine & suo exemplo omnium corda ad se convertit, vt illius vestigia viriliter sequerentur. Cum ergo Beatissima Virgo non solum prima initia & rudimenta Christianæ religionis dederit, sed etiam ad summam illius perfectionem & fastidium duxerit, magna sine dubio gloria illi debetur, & magnam Deo attulit iucunditatem, cum illam tam arduum opus primò aggredientem aspexit, Iure igitur optimo hodierna die totus orbis gloriatur & triumphat, terra exultat, quia cælo tam divinum & supernum donum offert, filiam æterno Patri, Matrem filio divino, & sponsam spiritui sancto, spiritibus Angelicis reginam, cælo imperatricem, hominibus advocatam, & hoc vltimum maximè peccatorum spem exaltat, cum terra nostra tantum & tam pretiosum munus cælo obtulerit, ex cælestibus etiam palatijs magna & præclara beneficia expectare poterit. Tantæ enim matris patrocinium pro miseris peccatoribus misericordiam & veniam, pro afflictis solatium, pro infirmis sanitatem obtinebit, & præcipua

præpto omnibus vitam gratiæ & æternitatem gloriæ. Quam mihi & vobis præstare dignetur Iesus Christus. Amen.

Sermo Secundus

PRO SALVTATIONE
Angelica.

PRæfens Matthæi Evangelium liber quidam est humanæ generationis nostri salvatoris, sed ita difficilis & undique conclusus, vt de illo dicat Esaias, *Quem cum dederint scienti litteras, dicent: Lege istum: Et respondebit: non possum, signatus est enim. Et dabitur liber nescienti litteras, diceturque ei: Lege. Et Respondebit: nescio litteras.* Esa. Cap. 29. Quis ergo librum istum aperire & illius mysteria exponere poterit? procul dubio multa in illo latent, quæ nostrum ingenium & capacitatem excedunt, cum tot sigillis consignatus sit; Non alium existimo sufficientem esse ad illum explicandum & aperiendum, nisi solum Agnum, quem Evangelista Ioannes vidit. *Dignus es Domine accipere librum, & solvere signacula eius.* Apoc. 5. Quare puto nos esse balbutientes & indotos ad hoc munus præstandum, nisi cognitionis & intelligentiæ lux ex superis nobis infundatur, quæ non

ab alio, quàm ab ipso sole iustitiæ, qui librum aperuit, per Ecclesiæ militantis fenestram derivari potest. Genes. 6. dicitur arca Noë fenestram quandam habuisse, vt per illam solari luce illuminaretur. Mysticè hæc arca est Ecclesiæ militans, fenestra, per quam gratiæ lux ad omnes fideles derivatur, est Beatissima Maria, lucem igitur gratiæ & scientiæ ab ipsa postulemus dicentes, Ave Maria.

Liber generationis Iesu

Christi filij David
Matth. 1.

PRincipium & radix, ex qua oriuntur inimicitia, tumultus, dissensiones, & bella, est proditio & offensa inferiorum contra suos principes, vt ex profanis & divinis litteris manifestè constat. Israelitæ continua bella gesserunt contra reges Idolatras, contra Amorrhæos & Cananæos, ed quidd contra voluntatem divinam illis aditum interdicebant, nè terram promissionis permearent, Saul etiam contra David, quia illius causâ se offensum & gravissimè in honore læsum existimabat. *Percussit Saul mille, & David decem millia.* 1. Reg. cap. 18. Absolon in suum parentem insultavit, excuius nefanda proditione tot tumultus & bella in populo Israelitico exorta fuere. Sed dissensiones & tumultus isti bellici aliquando muneribus

M 2

magn;

magni pretij & æstimationis compesci & sedari solent. Quod confirmari potest in Romanis, qui contra Latinos cruenta bella gesserunt, sed cum Romani in signum pacis & federis sex millia latinorum, quos in captivitate redegerant, eiusdem coloris vestibus exornassent & ad illos liberè misissent, omnia ad antiquam pacem & tranquillitatem redacta fuerunt. Muneribus etiam Patriarcha Iacob suum fratrem Esau placavit, *forfitan placabo illū in muneribus. Gen. 32.* Idem in Machabæis & Romanis coniectari licet, mutuis enim muneribus strictā amicitiam sibi compararunt. Hinc forfitan didicit Abigail, cum muneribus exivit in occursum David, qui iuste cominotus & concitatus ac militibus stipatus, accedebat contra Nabal propter illius rusticitatem & avaritiam, sed illius iram & furorem oblati munusculis compressit prudens Abigail. Herodes & Pilatus inter se dissidebant animis, amicitiam tamen propter personam Christi contraxerunt, cum eum Pilatus Herodi visendum obtulit, Itaque certum & exploratum est, seditiones & bella propter culpas & prodiones oriri, & etiam muneribus oblati ad pristinam pacem & tranquillitatem reduci. Quæ cum ita sint, ut ad rem ipsam propius accedamus, nullus nostrum dubitat, antiquam Dei contra homines inimicitiam ex culpa & peccato originem duxisse, ut Propheta Esaias testatur.

Iniquitates vestrae diviserunt inter vos & Deum vestrum. cap. 59. Volens ergo Deus inimicitijs terminum imponere, & hominem ad suam gratiam misericorditer revocare, hoc tãquam congruum medium sibi statuit, nempe ut munus aliquod magni pretij & æstimationis offerretur, quo illius animus placatus, certa amicitia signa demonstraret. Et planè tam in lege naturæ, quàm scriptæ valdè sibi munera placuerunt, ut scriptura testatur de sacrificio Noë. *Odoratusque est dominus odorem suavitatis. Genes. 8.* Et in lege scripta, sacrificia & oblationes, quæ in Salomonis templo offerebantur, sed nulla ex illis Deum nobis amicum reddiderunt. Hodiernâ tamen die, charissimi filij, bona & iucundissima nova vobis referam. Nam in illâ offertur Deo Patri pretiosissimū munus, puella quædam pulcherrima & delicatissima, quæ in matrem Redemptoris electa est, ut inimicitias componat, & lites penitus dirimat. Et hæc est festivitas, quam hodie iucundissimis lætitiæ signis, nostra mater Ecclesia ubique celebrat, cum Sanctus Ioachim & Anna superno ac planè divino benedictionis fructu suscepto, illum in templo suo primo conditori præsentant; felicissimè igitur parentes speciosissimam, & tenellam hanc infantulam Mariam sanctissimam divino adiutorio innixam in templum inferunt, & cum in primo altaris gradu ab illis constituta esset

esset, reliquos mirabili agilitate conscendit, quod sanè non parvam admirationem circumstantibus attulit. In ultimo altaris gradu adstabat Sacerdos pontificali exornatus insulà, vbi eam ascendentem summà animi iucunditate expectabat. Tecum modò loquor templum materiale Hierusalem, tua limina tenellis & delicatis plantulis ingressam agnoscis? Templum Domini Dei tui, quin & verissima fœderis arca, vbi sancta sanctorù reservantur, tua palatia hodie occupavit. Dilata portas tuas regia Dei dõus Hierusalè quia hæc, quã intueris, pulcherrima infantula, te ipsã amplior & extensior est; quia, quem cœli capere non poterant, suo gremio, tanquam domus Dei regia comprimet & concludet. Modò Evangelicum Prophetã Aggeum intelliges, cum in tui honorem de tuã reedificatione mentionem faciens, sic effatus est. *Implebo domum istam gloriã, dicit Dominus exercituum. Meum est argentum & meum est aurum. Magna erit gloria domus istius novissima.* Aggei. 2. Ac si apertius diceret, Ea differentia, quæ est inter aurum & cuprum, inter figuram & representatum per illam, inter bonum & malum, inter pietatam & viam effigiem, ea planè versatur inter antiquũ Salomõis templum & te, quia illud aureis parietibus visebatur, tu verò ipsum auri molitorem & dominum comprehendis. Illud figurã, tu ipsam veritatem continens, hodie intra propria limina 2-

liam columbam concludis, quæ raram virentis olive, nempe vni genitum Dei patris filium, ore circumfert in signum pacis & æterni fœderis inter mortales, & quia iustum est, vt amborum profapia nobis innotescant, id animadvertit Evangelium dicens.

Liber generationis Iesu

Christi filij David.

Matth. 1.

PRædicta verba præ se ferunt, & aperiunt manifestè strictam & perfectam amicitiam, quam Deus noster cum hominibus habere voluit, non dedignatus amicitiam cognationis vinculo firmare & stabilire. Stuperet sanè mens nostra si solũ audiret Christum esse Davidis, aut Abrahami amicum, voluit tamen se non vt eum; nostrum amicũ alleverate, sed vt amicitia diutius durarent, cognationis vinculo firmiter constringere decrevit. Cognatio enim, vt manifestè tam ex humanis, quã ex divinis litteris comprobare possumus, animos inter se discrepantes vnit, & pressius devincit. Inprimis ex humanis constat; nam Carolus sextus Galliarum Rex post cruenta bella contra Ricardum Britannia Regem habita, vt perpetuam pacem firmaret, illi Isabellam filiam suam in matrimonium dedit; Et Henricus Galliarum etiam Rex, vt pacem componeret inter Galliam & Hispaniam, aliam Isabellam propriam fili-

am cognōine pacis insignitam, Pihlip-
po secundo Hispaniarum Regi Ca-
tholico potentissimo in matrimōium
tradere voluit. Non dissimiliter, cūm
Rex ille cælestis in homines irā inve-
heretur, vt nulli parceret, eorum sce-
leribus & flagitijs iustam vindictam
exposcentibus, tandem æternus pater
vt firmiter pacem inter Deum & mor-
tales cōponeret, proprium filium uni-
genitū nostræ naturæ in matrimōium
dedit, & tanta cognatiōe copulauit, vt
iam filius Davidis & Abrahāi nuncu-
petur. *Filij David, Filij Abraham. Matt. 1.*
vt sic mortales maiori cum fiducia De-
um offensum accederent. Qui enim iu-
dicem & simul etiam parentem cōve-
niunt, securius & confidentius mitio-
rem sententiā pro dirimendis suis cau-
sis expectāt. Ex divinis etiā litteris præ-
sentem discursum confirmare possumus;
illi enim, qui mortuo Saule ad tri-
būm Iudæ pertinebant, Davidem sta-
tim in Regem elegerunt, alię vero tri-
bus fermē per septem annos rebelles
contra Davidem stantes, tandem vt ad
Davidis gratiam redirent, sic illum
alloquuti sunt. *Ecce nos ostuum & caro
tua sumus. 2. Reg. cap. 5.* Quibus ver-
bis se ipsius cognatos esse fatebantur,
ut sic firmius obedientiam & pacem, &
gratiam regis obtinerent. Sed ad ver-
sione dignum est, qualiter prædictæ
tribus cognationem Davidis sibi vsur-
pent, cūm aliās ab illius prosapia tam
longè distent, vt ipsius fauorem venari
possint, vix enim, licet ab eadem A-

brahami radice orti, vel vnam san-
guinis guttam à Davide hauriant.
Hoc planè peccatorum fiduciam in su-
blimè erigit & in altum extollit; si enim
ex propria stirpe & prosapia tam
proximi sumus Christo, ut cum illo in
primo gradu affinitatis simus coniun-
cti, cūm sit filius Davidis & Abrahā-
mi, *filij David, filij Abraham.* Quis in-
ter peccatores desperabit & diffidet?
Quis veniam à proprio cognato &
consanguineo obtinere renuet? nul-
lus planè. Exemplar nobis erit Cana-
næ, quæ alta voce dicebat. *Fili Da-
vid, miserere mei. Matth. 7.* Nos ergo
qui nec Cananei, nec claudi, aut in fi-
de cæci versamur, veniā peccatorum
cum fiducia postulātes haud dubio im-
petrabimus. *Filij David, Filij Abraham.*
Exquirunt hīc diligenter Doctores &
disceptant, quare Evangelista primo
loco Davidem conscripserit. Cuius ra-
tionem accuratam adhibebimus, si pri-
us amicitiam hominū perpendamus,
& cum divina conferamus; Et de
mundana amicitia primò loquentes
rectè sanè vitto vini comparatur, tam
diu enim persistit illius amor, quam
diu vinum in vase perleverat, sic ami-
citia tam diu inter mortales durat,
quam diu utilitas & commoditas ex a-
mico expectatur. *Cūm fueris felix, mul-
tos numerabis amicos.* Inquit Poëta pro-
fanus. Et Pythagoras amicitiam homi-
num comparavit hirundinibus, quæ
imminente vere ad civitates accurrunt,
vt iucundā aurā potiantur, & inde ali-
qua

qua commoditas & utilitas ipsis accrescat, nempe suorum pullorum nutritio & procreatio, at quam primum hyemem à longè prospiciunt, nidos suos relinquunt, atque volatu celeri & tristicantur citò recedunt, quod etiam notavit Plutarchus, & sanctus Hieronymus. Prudentissimus Alfonso Aragoniæ Rex, cum aliquando maria transmearet, animadvertit aves quasdam propè navim circùvolitare, quibus dū cibus ministrabatur, mitissimè hærebant navigio, sed deficiente cibo, statim fugiebant. Tum Rex ingeniosus, & sapiens suos aulicos & domesticos sic affatus est. *Qui me & meam aulā sequuntur, isti avibus mihi videntur prorsus similes, dum enim illis cibum porrigo, his Episcopatus, aut Cardinalatus dignitatem imperitiendo, alijs ducis, aut magnatis titulum, tunc ad nutum mihi obediunt, & verbis & cæremonijs famulantur, quod si granum illis deficiat, & nullum personarum aut rei familiaris incrementum experiantur, illicò recedunt. Confitebimur tibi, cum benefeceris. Melius tamen omnibus istis explicuit nobis sanctus Iob naturam mundanæ amicitia, cum in sterquilinio sedens, solis comitatus laboribus, & omnibus orbatus amicis aiebat. *Fratres mei praterierunt me sicut torrens, qui raptim transit in convallibus. Iob. 6.* Vbi xante Pagninus sic vertit. *Fratres mei pravaricati sunt contra me sicut torrens, sicut aqua cum impetu fluens, transie-**

runt. Quâ translatione elegantissimâ ceu quadam metaphora confirmat sanctus Iob nostrum intentum. Solet aliquando contingere, vt quis media hyeme iter conficiens, in vallem incidat, vbi pellucidus crystallinæ & dulcissimæ aquæ fons enascitur & scaturit, quodd si verno tempore eandem viam agere contingat, & siti oppressus citò properet vt sitim extinguat, evenire solet, vt verni temporis caloribus exsiccatum fons viatorem decipiat, & deludat, & vbi existimavit aquam adesse crystallinam & pellucidam, nihil nisi lutosum fontem invenit, vbi bufones & animalia venenosa nutriuntur. Sic sancto Iob contigisse mihi videtur, cum enim aura prosperæ fortunæ suavissimè perficaret, amici omnes officijs & verborum lenocinijs famulabantur, sed prosperâ in adversam fortunam commutatâ, cum sanctus Iob suarum molestiarū & afflictionū sitim extinguere voluit, nullum iuxta se, neque etiam propriam uxorem, vt levamen aut solatium aliquod acciperet invenit. Ideo deceptus & mundana familiaritate delusum se esse animadvertens, dixit. *Fratres mei praterierunt me sicut torrens, qui raptim transit in convallibus. Vel iuxta xante pagninum, deceperunt me sicut fons vel torrens, qui viatorem sibi bundū æstivo tempore derisit & delusit. Hæc est vfitata & mundana huius sæculi amicitia. Longè planè diversa est familiaritas & amicitia di-*
vi-

vina erga suos amicos, quos De^o amicitia amore diligit, neq; enim solum cum prospera succedunt, sed precipue cum tribulatio, & angustia iustum circumuoluit, eum despectum & omni auxilio destitutum cernit, tunc presentissimus adest & omni favore prosequitur. Cum Israelita dura Egyptiorum captiuitate despecti & oppressi erant, tunc dominus in medio ardentis rubi inter igne, & spinas apparuit: mysterium hoc & arcanum secretissimum aperiens; vt enim sancti patres explicat, rub^o populū Hæbreū representabat, & flamē ignis ardentis, tribulationes & angustias & diram seruitutem, quibus tunc Israelita miserè tenebantur. Apparuit ergo Dominus Moyse in medio ardentis rubi; vt clarè manifestaret, non solum seruorum suorum recordari, cum prospera voluitur fortuna, sed precipue cum ad versa premit, tunc non solum illos in memoriam reuocat, sed etiam in medio tribulationum comitatur inter limum & lateres, in ediam ac vigilias continuas, ibi tanquam verissimus, & fidelissim^o amicus præstè adest plurima porrigendo. *Ego cognovi te in deserto in terra solitudinis. Osea, 13.* Perpendenda sunt ad nostrum propositum illa verba: *cognovite*, idem valent atque ista, *benefeci tibi*, illis enim, quos Deus cognouit, secundum vñtatum modum loquendi sacræ scripturæ, semper bona plurima largitur & peculiariter bonum beatitudinis, quemadmodum &

in sacris litteris, qui à Deo non obtinent bonum supremum beatitudinis, ipsi ignoti dicuntur, *Amen dico vobis nescio vos. Matth. 25.* Quibus voluit dominus indicare, non vtcunque comitari iustos in angustijs & molestijs solum illos in memoria retinendo, sed etiam bona conferendo, non sic amicitia mundana, quæ modò versatur inter mortales, tamdiu enim persistit, quamdiu amicus nobis utilis est, & potest nobis bona præstare, vt in vxore Iob notavit scriptura; nam statim atque suum maritum se familiari & diuitijs orbatum conspexit, mortem illi his verbis exoptavit, *Benedic Deo & morere. Iob. 2.* Ideo hanc sæculi amicitiam delicatam, & non solidam ac firmam docuit Hieronymus super prophetas minores his verbis. *Delicata amicitia est, quæ amicorum facultates & diuitias sequitur, istiusmodi homines non mihi videntur amici, sed potius seipsos amare.* Et Seneca potius vocat negotiationem quàm amicitiam, his verbis. *Amicitia quæ ad commodum accedit, quæ quid cõsequutura sit, expectat, negotiatio est, non amicitia.* Ad nostrum ergo scopum propius accedentes, tempore Christi domini Iudæi se ex familia Abraham ortos iactabant, hanc & non aliam profapiam ostentabant. *Semen Abrahamus. Ioann. 8.* Nec S. David alicuius erat apud ipsos æstimationis, ita vt filij illius appellari dedignarentur, quin existimo Regiam David profapiam illorum memoria excidisse

isse & ed devenisse, ut ad virginem Mariam omninò pauperem, & ad Iosephum lignorù fabricum revocata fuerit. Vt ergo dominus toti vniverso manifestaret, quanto amore & benevolentia suos amicos prosequeretur & quã verus illorù amicus existeret, cum Davidis prosapia oblivioni tradita esset, tunc dõinus ita Davidis recordabatur, vt in sua Genealogia eũ tanquã primũ parentem elegerit & primo loco conscripserit. *Filij David, Filij Abraham.* Quod optimã metaphora explicuit nobis propheta Efaías sic dicens. *Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Esaiã. 11.* Vbi p virgã, vt sancti patres explicant, intelligitur sceptrum & regnũ Christi à Patre Diuino & æterno eleuatum, & exaltatum super Sion montem sanctum eius, sic interpretantur sanctus Clemens Alexandrinus lib. 1. suã Christianã pãdagogia. Origenes homil. 29. cap. 17. super numeros. S. Ambrosius lib. 3. de officijs cap. 4. & S. Cyrillus in commentarijs huius loci. Et paraphrasis Chaldaea sic vertit prædicta verba Efaia. *Egredietur filius regum Israel.* Ac si apertius diceret Efaías. Cum prosapia Davidis, quã in prima sui origine & radice orta fuit ex Iesse, vix eminuerit, aut paululũ è terra assurrexerit, cum iam obliuioi tradita fuerit, nec pristinum suum splendorem retinuerit, tunc Christus ad regiam illius familiam illustrandam ex Davide duci-

ginem ducet. Quod etiam Hebræa translatio confirmat & ostendit, cum sic dicit, Egredietur virga de tribu Iesse, ac si diceret. Cum genus & prosapia Davidis trunco sicco & mortuo similis apparuerit, sine vlla profususpe vt amplius reviviscat aut refloreat, summus præpotensque dominus Davidem proprij generis & lineã caput in signum antiqui & novisplendoris ostentabit. *Filij David, Filij Abraham.* Sed quare Abrahamus etiam tam strictam affinitatem cum Christo contraxit, vt illius parens in Evangelio conscribatur! Causam huius nobis subministrat illius præptissima obedientia, quã tanta fuit, vt divina voluntate circa immolationem proprij filij cognitã, non obstante promissione sibi facta in persona Isaac circa suã familiã latissimam propagationem, statim primo diluculo præparauit ligna, conscendit montem, & extenso brachio atque evaginato gladio, proprio filio non parcebat, vt voluntatem domini ad nutum expleret, Sic placuit præptissima obsequendi voluntas, quã præclaram obedientiã virtutem ostendit, vt propter illam cum ipso Deo consanguinitatem inierit, *Per memetipsum iuravi, dicit dominus, quia fecisti hanc rem. Gen. 22.* O virtus obedientiã miranda ac planè diuina, quã tuos amatores ita extollis & in sublimè erigis, vt ipsius Dei affines & cõsanguineos efficias.

N

Quod

quod Christus manifestè in templo aperuit; Cùm enim quadam die illius mater sanctissima discipulis comitata, templi Salomonis portam accederet, & quidam ex legis doctoribus irridens & quasi illi illudens, suam matrem & fratres adesse indicasset, sic Christus respondit. *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Matt. 12. Vbi virtutem obedientiæ tanquam vinculum propriæ consanguinitatis designavit. *Iacob autem genuit Ioseph virum Maria, de qua natus est Iesus.* &c. Videtur Evangelistam profusus ignorare prerogativas Beatissimæ Virginis, cùm raptim & properato fermè cursu solum dicat. *Iacob autem genuit Ioseph virum Maria, de qua natus est Iesus.* Sed si attentè rem perpendamus, apertè conspicimus coloribus rhetoricis Evāgelistam usum fuisse, & multa & magna quæ de Beatiss. Maria effecti possunt, his brevib⁹ cōpressisse verbis. *De qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.* Quando Iosue & Caleb simul discesserunt, ut terram promissionis explorarent, cùm illam pinguem & fertilissimam esse animadvertissent, existimantes se verbis non posse illius fecunditatem hebræis persuadere & manifestare, cōmuni consilio decreverunt, ut aliquis illius terræ fructus coram Hebræis compareret, ut sic potius factis quàm verbis rem totam illis indicarent, magnum ergo uvarum racemum tantæ magni-

tudinis abstulerunt, ut vix duo homines super hastam impositum portare potuerint, & Israhelitis præsentarunt, hoc usi ingenio & mirabili artificio, ut si hebræi de fecunditate terræ promissionis petivissent, racemo exposito, bonitatè illius terræ manifestarent; quo factò efficacius quàm verborum copiâ fertilitatem & ubertatem patriæ aperuerunt. Non dissimiliter Evangelista cùm virtutem & ubertatem illius terræ virginalis Mariæ sanctissimæ, verbis & coloribus theorum exprimere non auderet, ut illius fertilitatem & mirā excellentiā cognosceremus, mirandum illius ac planè divinum fructum ante oculos proposuit, sic dicens. *De qua natus est Iesus, qui vocatur Christus.* Ac fideret. Ex hoc racemo ingentis magnitudinis, qui in crucis torculari expressus, amoris mustum edidit, quo totum univērsū restauravit, colligere potestis præstantiam & fecunditatem huius terræ, quæ tanta est, ut Deum ipsum producat & germinet, terra sine dubio Deificata ac divinis benedictionibus fecundata, ut olim decantavit Propheta David. *Benedixisti domine terram tuam psal. 84.* Ut sic copiosum & abundantem fructum nobis præberet, quo gratiam mereremur in præsentī & gloriam in futuro, quam mihi & vobis præstare dignetur, **I E S U S**

CHRISTVS.

Amca.